

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 20. februar 2026

Sag 93/2025

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Henrik Stagetorn, beskikket)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 7. afdeling den 5. september 2025 (S-3369-24).

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Kurt Rasmussen, Jens Kruse Mikkelsen og Ole Hasselgaard.

Påstande

T har nedlagt påstand om, at byrettens dom ophæves, og at sagen hjemvises til byretten til fornyet behandling.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Ved Retten på Frederiksbergs dom af 8. november 2024 blev T dømt for vold efter straffelovens § 244, stk. 1, ved i 2023 at have revet forurettede i venstre arm og slået hende en gang i hovedet. Han blev straffet med fængsel i 20 dage, som blev gjort betinget med en prøvetid på 1 år.

Sagen blev hovedforhandlet i byretten den 28. oktober 2024, hvor T afgav forklaring under anvendelse af somalisk tolk. Endvidere blev der afgivet forklaring af tre vidner, herunder Ts ene søn, A.

Advokat Anders Lægdsmand var mødt som beskikket forsvarer for T, og som somalisk tolk mødte D.

Den 12. november 2024 ankede T dommen til landsretten med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse. T skiftede for landsretten forsvarer til advokat Mette Maria Lorentzen.

Den 5. september 2025 indledtes hovedforhandlingen i Østre Landsret, og som tolk i somali mødte den samme tolk, som var mødt i byretten. Efter oplæsning af en vidneforklaring udsatte landsretten hovedforhandlingen, idet det fandtes betænkeligt at fortsætte under anvendelse af den pågældende tolk.

Af landsrettens retsbog af 5. september 2025 fremgår om forløbet under hovedforhandlingen bl.a.

”Tiltalte var mødt.

Som tolk i somali var D mødt.

Tiltalte og tolken bekræftede på retsformandens forespørgsel, at de forstod hinanden sprogligt.

Der fremlagdes ankemeddelelse med anklageskrift, retsbogsudskrift og udskrift af den indankede dom.

De modtagne bilag var til stede.

Den ankede dom oplæstes. Da tolken ikke påbegyndte oversættelse under den indledende oplæsning, bad retsformanden tolken om at oversætte den skrevne dom for tiltalte. Forsvareren fortsatte herefter oplæsningen, og tolken oversatte for tiltalte. Retsformanden konstaterede med parternes indforståelse, at der ikke var bemærkninger til ankeforholdene.

Anklageren forelagde sagen under fornøden dokumentation. Forsvareren havde lejlighed til at supplere forelæggelsen.

Tiltalte erklærede sig villig til at udtale sig. Anklageren oplæste tiltaltes forklaring i byretten, og tolken oversatte for tiltalte.

Tiltalte vedstod sin forklaring som gengivet i retsbog af 1. juli 2025 og afgav supplerende forklaring ved hjælp af tolkebistand. Under forklaringen slog tiltalte på et tidspunkt over i dansk. Retsformanden bemærkede, at selvom tiltalte i et vist omfang kan gøre sig forståelig på dansk, skal forklaringen afgives under anvendelse af tolkebistand for at

sikre, at tiltalte ikke blot får udtrykt det, han kan på dansk, men det, han faktisk ønsker at forklare.

Som vidne mødte F, der blev vejledt om vidnepligten og vidneansvaret.

Anklageren oplæste vidnets forklaring i byretten, og tolken oversatte for tiltalte. Umiddelbart efter, at anklageren var færdig med at oplæse byrettens gengivelse af vidnets forklaring, tilkendegav tolken, at han var færdig med at oversætte vidneforklaringen for tiltalte.

Henset til, at tolkens oversættelse af byrettens gengivelse af vidnets forklaring syntes sket i et væsentligt hurtigere tempo end tolkens oversættelse af byrettens gengivelse af tiltaltes forklaring, forespurgte retsformanden tolken, om han havde oversat hele vidneforklaringen for tiltalte.

Tolken oplyste, at han havde oversat hele den nedskrevne forklaring.

Forsvareren tilkendegav, at hun og tiltalte var i tvivl, om der var sket en fuldstændig oversættelse af vidneforklaringen.

Retsformanden bad på denne baggrund tolken om på ny at oversætte vidneforklaringen for tiltalte på grundlag af den nedskrevne forklaring.

Tolken oversatte vidneforklaringen for tiltalte. Landsretten noterede sig, at tolken brugte væsentlig længere tid, end han havde brugt første gang, han oversatte vidneforklaringen.

Forsvareren ønskede og havde herefter i en pause i retsmødet lejlighed til at drøfte tolkningen med sin klient og tiltaltes søn, som var til stede, og som efter det oplyste taler både dansk og somali.

Adspurgt af retsformanden bekræftede tolken, at han også havde medvirket som tolk under byrettens behandling af sagen.

Forsvareren nedlagde under anbringende om mangelfuld og/eller ufuldstændig tolkning for tiltalte påstand om, at byrettens dom ophæves og sagen hjemvises til byretten til fornyet behandling, subsidiært at ankesagen udsættes, og der berammes en ny hovedforhandling med deltagelse af en anden tolk.

Anklageren påstod sagen fremmet for landsretten, således at ankesagen udsættes på berømmelse af ny hovedforhandling med deltagelse af en anden tolk.”

Landsretten afsagde herefter følgende kendelse:

”Forsvareren og anklageren er enige om, at hovedforhandlingen må afbrydes under hensyn til den stedfundne tolkning.

Den medvirkende tolk har - uanset hans tilkendegivelser om det modsatte - også hos landsretten efterladt det klare indtryk, at han under hovedforhandlingen ikke har foretaget fuldstændig oversættelse af tekstpassager. Landsretten finder på baggrund af den tolkning, der har fundet sted, at det er betænkeligt at fremme hovedforhandlingen under anvendelse af denne tolk.

Spørgsmålet er herefter, om byrettens dom skal ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling i byretten.

Efter retsplejelovens § 925, stk. 1, skal tilsidesættelse eller forkert anvendelse af regler for sagens behandling ikke medføre ophævelse af en anket dom, medmindre det må antages, at overholdelse af den pågældende regel kunne have medført, at sagen fik et andet udfald.

Tiltalte har i begyndelsen af retsmødet bekræftet, at han og tolken forstår hinanden sprogligt. Der foreligger da heller ikke oplysninger i sagen om sproglige problemer i forbindelse med tolkningen under byretssagen, eller at tolkebistanden i øvrigt var utilstrækkelig for byretten. Landsretten finder på denne baggrund, at den tolkning, der har fundet sted i byretten, ikke kan antages at have været af en sådan beskaffenhed, at anvendelse af en anden tolk kunne have medført, at sagen fik et andet resultat. Tiltaltes principale påstand om ophævelse og hjemvisning tages derfor ikke til følge.

Landsretten udsætter herefter ankesagen på berømmelse af en ny hovedforhandling med deltagelse af en anden tolk.”

Anbringender

T har anført navnlig, at der ikke skete fuldt kvalificeret tolkning i overensstemmelse med kravene i retsplejelovens § 149. Både kvaliteten og omfanget af den i landsretten foretagne tolkning medfører en formodning for, at udfordringerne med tolkningen også må have foreligget ved byrettens behandling af sagen. Både anklagemyndigheden, landsretten og forsvareren var enige om, at behandlingen i landsretten ikke kunne fortsætte med den pågældende tolk.

Det kan ikke lægges til grund, at den pågældende tolk er uddannet translatør, og der foreligger ingen oplysninger om hans uddannelsesmæssige baggrund eller øvrige kvalifikationer for at kunne arbejde som tolk.

I landsretten tilkendegav Ts søn, B, som både taler dansk og somali, over for forsvareren, at han kunne konstatere flere alvorlige fejl i tolkningen. Det forhold, at T og tolken forstod hinanden sprogligt, har ikke betydning, da det var tolkens beherskelse af det danske sprog, der

var tvivlsom. T forsøgte – trods sine begrænsede dansk kundskaber – selv at formulere sig på dansk for landsretten, hvilket indikerer, at kvaliteten af tolkning var utilstrækkelig.

Ophævelse og hjemvisning skal ske, når der er sket tilsidesættelse af centrale retssikkerhedsmæssige garantier, der er afgørende for tilliden til processen. Dette støttes modsætningsvis af afgørelserne UfR 1985.1052 H og UfR 1999.881 H og af landsretsafgørelserne UfR 1996.1488 V og UfR 1997.1422 V. Uklarheden om kvaliteten af tolkning i byretten udgør i lyset af forløbet i landsretten i sig selv tilstrækkeligt grundlag til at fastslå, at der bør ske hjemvisning. Det kan ikke udelukkes, at sagen i byretten kunne have fået et andet udfald, jf. retsplejelovens § 925, stk. 1.

Utilstrækkelig kvalificeret tolkning i byretten kan ikke i tilstrækkeligt omfang afhjælpes ved en fornyet behandling i landsretten og risikerer at være i strid med to-instans-princippet.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at tolkebistanden i byretten ikke har været af en sådan karakter, at anvendelsen af en anden tolk kunne have medført et andet resultat i byretten. Der havde ikke været grundlag for en anden bevisførelse eller bevisvurdering. T og tolken bekræftede ved begyndelsen af retsmødet i landsretten, at de forstod hinanden sprogligt, og der foreligger ikke oplysninger i sagen om sproglige problemer i forbindelse med tolkningen under byretssagen, eller om at tolkebistanden i øvrigt var utilstrækkelig for byretten. Den utilstrækkelige tolkebistand i landsretten vedrørte ufuldstændig oversættelse af tekstpassager fra byretsdommen.

Det har endvidere betydning, at der var tale om en ukompliceret voldssag med få vidner, at det fremgår af retsbogen fra byretten, at T afgav en detaljeret – og fuldt forståelig – forklaring om, hvad der skete mellem ham og forurettede, og at T blev dømt på baggrund af (dansk-talende) vidneforklaringer samt fotos af skader på forurettede og oplysninger fra en politiattest i sagen.

Endvidere afgav Ts søn – som efter det oplyste både taler dansk og somali – en længere forklaring under byrettens behandling af sagen, og der blev i den forbindelse ikke udtrykt bekymring i forhold til tolkebistanden.

Der er således ikke sket en overtrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 3, litra e, og tolkebistanden i byretten har ikke kunnet påvirke Ts ret til en retfærdig rettergang.

Det forhold, at sagen mod T måtte være blevet gennemført under anvendelse af utilstrækkelig tolkning i byretten, vil under alle omstændigheder blive genoprettet i forbindelse med landsrettens behandling af anken. Hovedforhandlingen i ankesagen vil blive gennemført med anvendelse af en ny tolk, og T vil have lejlighed til på ny at afgive forklaring. En sådan genopretning vil ikke indebære, at T reelt kun har opnået en prøvelse i én instans, idet der henvises til den samlede bevisførelse, der blev foretaget i byretten.

Højesterets begrundelse og resultat

T blev ved byrettens dom af 8. november 2024 idømt 20 dages betinget fængsel for overtrædelse af straffelovens § 244. Under byrettens behandling af sagen medvirkede somalisk tolk. T ankede dommen til landsretten, hvor sagen blev hovedforhandlet den 5. september 2025. Hovedforhandlingen blev imidlertid afbrudt, da landsretten fandt det betænkeligt at fortsætte under anvendelse af den tilstedeværende tolk.

Forsvareren påstod byrettens dom ophævet og sagen hjemvist til fornyet behandling i byretten, hvor den samme tolk havde været anvendt ved behandlingen af sagen. Landsretten afviste dette og udsatte sagen på berømmelse af ny hovedforhandling for landsretten med deltagelse af en anden tolk.

Sagen angår, om byrettens dom skal ophæves, sådan at sagen hjemvises til fornyet behandling i byretten som følge af utilstrækkelig tolkning.

Efter retsplejelovens § 925, stk. 1, kan rettergangsfejl ikke medføre ophævelse af en anket dom, medmindre det må antages, at overholdelse af reglen kunne have medført, at sagen fik et andet udfald.

Retsplejelovens § 149 fastsætter, at en tiltalt, der ikke i tilstrækkelig grad forstår og taler retssproget, har ret til bistand fra en tolk. Denne ret er en væsentlig straffeprocessuel retssikker-

hedsgaranti, der som led i en retfærdig rettergang har til formål at sikre, at tiltalte er i stand til forsvarligt at varetage sine interesser under sagen, jf. herved også artikel 6, stk. 3, litra e, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Højesteret finder derfor, at utilstrækkelig kvalificeret tolkning som udgangspunkt skaber en formodning for, at tolkningen kan have haft betydning for sagens udfald.

Under landsrettens behandling af sagen efterlod den pågældende tolk det klare indtryk, at han ikke havde foretaget fuldstændig oversættelse af tekstpassager under hovedforhandlingen i landsretten. Landsretten fandt det på baggrund af den tolkning, der havde fundet sted for landsretten, betænkeligt at fremme hovedforhandlingen under anvendelse af tolken.

T havde i begyndelsen af retsmødet i landsretten bekræftet, at han og tolken forstod hinanden sprogligt. Som anført af landsretten foreligger der heller ikke oplysninger i sagen om sproglige problemer i forbindelse med tolkningen under byretssagen, eller om at tolkebistanden i øvrigt var utilstrækkelig for byretten. Højesteret finder herefter, at der ikke er skabt en sådan tvivl om kvaliteten af tolkningen i byretten, at byrettens dom skal ophæves.

Højesteret stadfæster derfor landsrettens kendelse.

Thi bestemmes:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Statskassen skal betale kæresagens omkostninger for Højesteret.